

21. M. RT. 1928

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDÁLLAMOK
EGYETLEN MAGYARNYELVÜ KÉPES
GYERMEK LAPJA

Cimborá

Megjelenik havonta 3-szor minden hó 10, 20 és 30-án

FŐSZERKESZTŐ:
BENEDEK ELEK

TARTALOM JEGYZÉK:

Eröss Alfréd: Virágvasárnap.
Vajda István: A nagy mazur.
Elek nagyapó: A kulcs.
Kovácsok dala.
Prityi és Prutyi várat épít.
E—ó: Készül a cipő.
Beszámoló a nyári vakációról.
rályfi.
Elek nagyapó: A soknevű ki-
Elek nagyapó: A soknevű király
Csatka József: A denevér.
Vajda István: Nyuszi.
A Cimborá könyvvására.
Fejtörő.
Elek nagyapó üzenete.
K. Bendre Róza: Az északi szél.

1928. MÁRCIUS 20.

8

szám

40-Kp Biblioteka Universităţii din Cluj
2 példány

Cluj

VIRÁGVASÁRNAP

Irtá: ERŐS ALFRED.

Virágvasárnap minden bája itt él:
Virágzó fák, kacagó napsugár...
Legendszóba hogyha sohse hittél,
e percben bizton büpkörébe zár!

Elomló, hosszú szentarány hajával
Ő jár ma itt a kisdedek előtt;
növény, virág ma mind, de mind reávall,
madár köszönti dics-dalával őt.

A fáknak ága is fülébe hajlik,
sugják neki a földnek sóhaját,
talán a könny szivébe ámorajlik
és minden rögnék új erőket ad.

Megyek nyomába, minden kis virágot,
mit eltapod, sietve fetszedek;
örizem azt a port, amelyre hágott,
s im jönnek, jönnek már a kisdedek.

Templomba mennek első áldozásra,
az ajtó nyitva, rájok tűz a nap.
S mi rájok nézünk, semmi, semmi másra,
látjuk amint a lépcsőn állanak.

Megáldozott az egyik és remegve
kacsóival szoritja kis szivét —
és érzi ott a dobbanó ereken
leszállt a Jézus, Istenünk, a Lét.

Csak Mártánk ölelte így szivére,
ő tudta, hogy a mennybe felviszi,
érezte jól a teste, lelke, vére,
hogy Ő az Ur és Ő az igazi!

(Temesvár.)

A nagy mazúr

Irtá: VAJDA ISTVÁN.

Gyermekkoromból csak néhány délutánt foglalt le a nagypapa. Néhány téli délutánt, amikor a kandalló duruzsoló hangja betölti a szobát; amikor valami barátságos, bizalmas félhomály borul a világra; amikor a homályos szögletekből, árnyékos sarkokból, butorok mögül, a fehér csipkefüggönyök alól, szóval az egész téli délutánból dalok suhannak elő. Dalok, melyekről mindenki azt hiszi, hogy csupán ő hallja; mert ezek a melódiák úgy belopózkodnak az ember szivébe; mindenkinek egy régi emlékérről vagy egy ábrándjáról dalolnak, amikor az ablak előtt a hópelyhek álmosan szállingóznak az utcáshoz és a szemközti háztetőkön lomha varjak gubbasztanak, semmivel sem törődve. Ilyenkor az ember maga is úgy össze szeretne huzódni, mint ezek a sötét madarak és szeretne egybeolvadni a félhomállyal. Ilyenkor kivész szívéből az érzés, amely egyre új tova bennünket az élet utjain. Félreállunk az emberek vad rohanása elől és nincs más célunk, más vágyunk, más gondolatunk, mint egy kis sarokba bujva hallgatni a kandalló dudolását és nézni, nézni a ragyogó, piros tűzfénybe...

Amióta felnőttem, valahányszor egy ilyen délután volt, meglátogatott a nagypapa. Csak azt láttam, hogy itt van, nem tudtam, mikor jött. Mél-

tóságos volt az arca, mint amikor utoljára láttam. Hófehér szakállán valami különös összhangban egyesült a sápadt külső világítás a kandalló vörös fényével. És én csak nézem, egyre nézem őt s a téli délutánból elősuhannak egy dal: felszendülni hallom a nagy mazúrt; a lágy akkordok úgy repülnek, mint fehér galambok, mint ártatlan kicsi galambok és szárnyakon suhannak felém azok a régi, régi, homályos téli délutánok...

2.

Nagypapa igen haságitott a Mikulásához. Ezt akkor vettem észre, amikor kis hugom meg én lázasan készülődünk Mikulás napjára. Egy régi képeskönyv került a kezembe és ott láttam a nagy hasonlatosságot. Mi bizony egészen elhanyagoltuk nagypapát. Alig váltottunk vele néhány szót. Ő csak ült nagy karosszékében, ahová reggel az ágyból emelték és ahonnan este visszafektették az ágyba. E két határ között nézte a szemközti háztetőket, ahol — mihelyt beálltak a téli hónapok — egész tavaszig lomha varjak ültek. Miattunk nézhetne. Most pedig mi fogjuk ezt megkeseríteni. Hisz valószínű, hogy nagypapa a Mikulásnak rokona, zokon veszi viselkedésünket és mi nem ka-

punk ajándékot. De hiszen lehet még ezen segíteni! Majd kipótoljuk, amit elmulasztottunk!

Ettől a naptól kezdve majdnem minden időnk a nagyapa mellett töltöttük. Délelőtt, persze, az iskolában voltunk, de amint eljött a délután, egy kis számolýon oda kuporodtunk a lábaihoz. Meséltünk neki mindenféle apróságot, kis kalandot, mely velünk történt meg. Ő figyelmesen hallgatta, de tovább is olyan szűkszavu maradt, mint amilyen azelőtt volt. Ha pedig nem beszéltünk semmit, akkor cirógattuk lelógó, csontos kezét és néztük vele együtt a szemközti háztetőket. Egyszer csak egy fehér galamb repült oda. Egy ártatlan, pici, fehér galamb. A varjak idegenül húzódtak el tőle, de ő nem törődött a barátságatlan fogadattal és továbbra is ott maradt. Azontul a nagyapának délutánonkint három látogatója volt. A fehér galamb, kis hugom, meg én. Alig, hogy letelepedtünk nagyapa mellé, máris a háztetőre repült, fehér szárnya csak úgy villogott a sötét háttérből. Rövidesen egészen megbarátkoztunk a kis galambbal. Ha jól emlékszem, még nevet is adtunk neki. Ott ültünk és néztük, amíg be nem sötétedett. Akkor elmentünk és a galamb is elröpült. Estefelé aztán odaültünk a kandalló mellé és elgondolkoztunk a Mikulás-napja felől. Ilyenkor előtörték szívünkéből a vágyak, a gyermeklélek első vágyai, melyeknek célpontja egy fahuszár vagy egy hintaló, hajasbaba vagy főzőcske készlet. Este hófehér ágyacskánkban, amikor már fennhangon elmondtuk az imát a kisasszony segédkezésével, egy külön kis estéli imában, amely mélyebben jön a szívből, mint a betanított vers, ezekről emlékeztünk meg, de halkán, hogy senki meg ne hallja. Aztán összebujtunk lágyan, az arcunk izzott, a szemünk égett s ezeket a kívánságokat a hintalóról, a fahuszárról, a főzőcskéről, a hajasbabáról, mint valami csodás, bűbajos mesét, belemeséltük az éjszakába . . .

3.

Hazajöttem az iskolából. Otthon már várt egy cédula, melyben a tanító ur ékesen tudtára adta szüleimnek, hogy nem tanulok semmit. És másnap Mikulás napja volt. Kis hugom megkapta a hajasbabát és a főzőcskekészletet, de az én ajándékomból nem lett semmi. A lobogó tűzfénynél szótt színes álmok után ez nagy zuhanás volt. Szüleim könyvet adtak a kezembe és azt mondták, hogy tanuljak. És én elkeseredetten fogtam hozzá. Óh, hogy gyűlölttem most a nagyapát! Azért settenkedtem körülötte és hizelegtem neki egy hosszú hónapon át, hogy azután itt álljak, ajándék nélkül? Óh, micsoda bosszut fogok rajtad állani, nagyapa . . . Szegény nagyapa, szegény, ártatlan nagyapa! Ő boldogan nézte unokáit és oly édes érzéssel töltötte el szeretete. Ő nem vette észre, hogy ez nem az a tiszta gyermeki szeretet, hogy emögé már benyult a nagy emberi gyarlóság; az önzés. Hisz' hugom is ott hagyta már őt. Megkap-

ta a hajasbabát, a főzőkészletet és rájött, hogy a nagyapó most is olyan hallgatag, mint volt és igazán felesleges, mellette ülni. Én csak a fehér galambot sajnálom. Most már nem fogom többet látni. De hirtelen felvidultam: muszáj nekem éppen a nagyapa mellől bámulni a háztetőre? Másutt is van ablak. És odaléptem. A fehér galamb nem volt ott. Fekete volt a háztető, csak a régi lomha varjak gubbasztottak rajta némán . . .

4.

Legfeljebb három napig él, — mondta a házi-orvos. És akkor az ebédnél édesanyám kissé remegő hangon beszélt a nagyapáról: Szegény! Emlékszem, amikor lakodalmam volt. Egy szép, májusi napon. Este a táncterem ablakán levendula illat suhant a terembe. Apa ott ült szegény boldogult anyával. Már akkor is ősz volt. Még jól tudott járni. Tudj' Isten, talán a május, talán a virágok illata, vagy talán az okozta, hogy imádta a mazurt, egyszerre csak felugrott, mint egy ifju legény, átkarolta anyát, és elkezdte táncolni vele a mazurt. Mindenki nevetett, ő is. De azért mindenki szeretett volna sirni. Mert ez nem volt közönséges tánc; ezzel a táncal apa lemondott örökre a szép, májusi éjszakákról, a levendula illatról, a fülbemászó édes tánczenéről . . . Nem is hallott azóta mazurt, pedig úgy szerette . . .

Kis hugom lehajtotta fejét. Nagy, kék szeme tágranyilt és elmerengve rágcsált egy csirkecomb . . .

5.

Valahogyan a nagyapa szobájába kerültem. Megálltam, ránéztem. Ott feküdt az ágyban mozdulatlanul, mint egy kőszobor. Valami néma fenség ömlött el arcán. Az ágyból a háztetőre lehetett látni. Most is odanézett. Egyszerre a másik szobából felcsendült lágyan egy mazur, kis hugom játszott. Nagyapa megrázkódik, fakó arca élenkebb színt ölt, hágyadtan mosolyogni kezd. Nekem pokoli ötletem támadt! Várj, nagyapa! Most megbosszulom magam a hintalóért és a fahuszárért. Berohantam, felemelt ököllet a másik szobába, meg akartam akadályozni kis hugom játékát. De ott egyszerre minden ok nélkül az égő bosszut fájó szájalom váltotta fel, szívemem valami meleg, simogató erzés suhant át, útésre emelt öklöm lebecsájtottam. Mi volt ez? Első lehellete az életnek, az öntudatnak? Nem tudom. De arra emlékszem, hogy sirva mentem vissza nagyapa szobájába.

A dal egyre erősebben hangzott, nagyapa egyre jobban mosolygott és a szemközti háztetőre egy fehér galamb szállott. Felsikoltottam örömben: Az én galambom! A serény ujjak tovább futkosnak a billentyűkön. Ha most rá gondolok a dalra, mintha levendulaillat keringne a szobában . . . igen . . . hisz' uincs is tél . . . május van . . . langyos este . . . az ablakok tárva, nyit-

va... onnan jön be az illat és karcu párok járják a mazurt... és nagyapa is táncol... leszámol örökre a szép, májusi estékkel... igen, ez jut eszembe most, de akkor... akkor valami ki-mondhatatlan fájó érzésem volt.

A háztetőre egyre több fehér galamb szállt. A varjak pedig mind eltűnnek. A dal valóságos áradatban jött át a szobából s a háztetőre csak szálltak galambok, sok pici fehér galamb, már nem látni semmit csak galambokat... mintha kis hűgom kacsója egy hatalmas kézzé változnék, mely végigszánt a billentyűkön s a dal harsog egyre, egyre minden homályos sarokból, árnyas szögletből, butorok mögül, fehér csipkefüggönyök alól,

árad a melódia... nagyapa kacag, én vele nevetek... a dal már szinte viharzik... igen... a nagyapa leszámol mindennel... és a háztetőn fehér galambok ülnek sorjában...

Most halkult a dal, végén egészen elhalt. Ép oly rohamosan, mint amily hamar hangossá lett. A háztetőre visszaszállnak a varjak. De egy galamb ott maradt. Meg is ismerem. A mi galambunk. Nagyapa nézi és mosolyog.

Akkor nem tudtam, hogy ő már nem mosolygott.

Most már tudom...

(Budapest, 1914.)

A kulcs

Apró unokáinak meséli: ELEK NAGYAPÓ.

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon innét, az óperenciás tengeren túl, még az üveghegyen is túl, ahol a kurta farku malac tur, volt egyszer egy szegény ember s annak egy fia. Két kicsi ökror meg egy darab szántóföldecske: ez volt a szegény ember minden gazdasága.

Mondja egyszer a szegény ember a fiának:

— Hallod-e, fiam, menjünk s szántsuk meg a földcskénket, mert itt az ideje.

— Hát csak menjünk, — mondta a fiu.

Nagy hirtelen befogták a két ökröcskét, kimentek a mezőre, szántani kezdték a földcskét, de alig térültek, fordultak kettőt-hármat, nagyot kiált a fiu:

— Nézzen ide, édes apám, kulcsot találtam!

— Az ám, — mondta a szegény ember — ez csakugyan kulcs. Hát ezt ugyan bizony hol találtad?

— Ezt én a barázdában.

— Ejnye, ejnye, — mondotta a szegény em-

ber. — jó volna, ha a kulcshoz ládát is találnál, s az a láda tele volna arannyal!

— Biza' jó volna, — mondotta a fiu.

Azzal tovább mentek, mendegéltek, de még kettőt sem térültek-fordultak, megint nagyot kiált a fiu:

— Nézzen ide, édes apám, ládát is találtam!

— Az ám! — örvendezett a szegény ember — ez csakugyan láda!

Egyszeribe próbálták a kulcsot, hogy beletalál-e a ladába? Bezzeg, hogy beletalált! Nosza, kinyitották a ládát, felemelték a fedelét, nézték, nézték, hogy nincs-e arany benne. Hiszen, nézheték, mert nem volt abban sem arany, sem ezüst, de még réz sem, hanem ugyan — mit gondoltok, mi volt benne? — egy ici-pici kurta farku egercske, az volt benne.

Ha az egercskének hosszú farka lett volna, az én mesém is tovább tartott volna.

(Kisbaczon.)

Kovácsok dala

Kip-kop, kip-kop, kalapács,

Kicsi kovács, nagy kovács,

Üssed, üssed a vasat,

A szép hajnal már hasad.

Fujtatóval,

Fujtatóval

A szénét hevitsük.

Azt a vasat,

Azt a vasat

Jól megtüzesítsük!

Kicsi kovács, nagy kovács,

Kip-kop, kip-kop, kalapács

Prityi és Prutyi várat épít

azaz

„Nem mind arany, ami fénylik“

Im' egy csomag
Játékkártya
Prityi s Prutyi
Most találta.

Abból épít
Pompás várat,
Az alatt majd
Meg nem ázhat.

Ilyen vára
Másnak nincsen,
Meg nem veszed
Semmi kincsen.

Tetejébe
Táncot járhat, s,
Am alatta
Meg nem fázhat, s!

Amde a vár
Recseg, ropog,
Prityi s Prutyi
Földre potyog.

Sajog feje,
Fáj a háta,
S nem vágyk már
Kártyavárra!

KÉSZÜL A CIPŐ

MÜHLBECK KÁROLY RAJZAVAL

Háromlábú kerek szék. Vajjon ki ül rajta? Ha nem mondom, úgy is tudod. A cipész ül rajta. Háromlábú kerek széken a cipész mit csinál? Ha nem mondom, úgy is tudod. Cipész cipőt csinál.

Két tű a kezében. Jobbra, balra öltöget. Kész a cipő szára, feje. Addig, addig öltöget. Az ám, ez még nem cipő! Hol a talp? Itt a talp. Hol a szeg? Itt a szeg. Hol a kalapács? Itt a kalapács.

Kalapáccsal ütögeti cipésmester a szegét. Így veri a talpat a cipő fejére. Addig veri, addig kopogtatja, kip, kop, kész a cipő. Nincsen hiba rajta.

Hát te inas, cipészinas, mit csinálsz? Cipőt kefélsz, más egyebet nem csinálsz? — Majd csinállok egyebet is. A mester uram megtanít, Most csak kefé-keféltetek. Ez is ér ám valamit.

Beszámoló a nyári vakációról

Édes Nagypó!

Beszámolót kellene írjunk, de igazán nem tudjuk, hogy hol is kezdjük. Sokat voltunk kirándulni, minden időnket a szabadban töltöttük és olyankor olyan nagyon boldogok vagyunk, hogy azt el sem lehet mondani. Voltunk rákászni a Rákos patakánál. Készítettünk hálót és avval fogtuk a rákot, egy óra alatt 45 db-ot. Eleinte féltünk tőlük, mert egypárszor meg is csiptek. Amikor egy rák a hálóba került, olyan örömujjongásba törtünk ki, hogy egy idegen megsüketült volna. Amint kezdett esteledni, hazamentünk, megfőztük és jóízűen megettük.

Voltunk a Torda-hasadéknál, mely a vérostól 8 km.-re fekszik. Nagypó már bizonyosan hallott róla. A monda azt tartja, hogy amikor Szent László üldözték a kunok, a háta mögött kettévált a hegy és az ellenséges kunok mind a mélységbe zuhantak. Lent a völgyben van a Szent László-kutja, körülötte rengeteg apró kő, amiről a nép azt mondja, hogy az Szent László pénze. Nagypó drága! Milyen gyönyörű a Torda-hasadék! Eleinte nem is mer az ember beszélni, nehogy azt a fenséges csodát megtörje. 300 méter magas szikláival, ren-

geteg barlangjával és szakadékaival igazán gyönyörű látvány. Van egy barlangja: a „Keményseprő-barlang.” Ez arról nevezetes, hogy ott egy kéményseprő Dárius kincsét kereste, de olyan szűk volt a barlang nyílása, hogy sem előre, sem hátra nem tudott mozdulni és ott pusztult el. A hasadékon keresztül folyik a Heszát patak, mely némi helyen oly mély, hogy nagy embert is elborít. Egész nap jól mulattunk és este egy kellemes multság emlékével tértünk haza.

Következő vasárnap reggel teherautóval lementünk Kolozsvárra. Ahogy megérkeztünk, rendeztük magunkat és rögtön kimentünk a városba. Megnéztük Fadrusz János művét, a Mátyás király szobrát. Nagyon szép, csak, sajnos, nagyon el van hanyagolva. Azután megnéztük Mátyás király szülőházát. Innen lementünk a sétátérre, csónakáztunk a tavon, etettük a hattyukat. Ugy eltöltöttük az időt, hogyha nem kezdtünk volna éhesek lenni, hát még csak észre sem vettük volna, hogy dél van. Jól kiéhezve hazamentünk, megebédeltünk és délután 5-kor visszaindultunk. Útközben felvettünk egy szegény zsidó embert, aki az édesanyja temetéséről indult haza gyalog.

Alighogy hazaértünk, már is azon törtük a fejünket, hogy a jövő vasárnap hova fogunk kirándulni. Elhatároztuk, hogy kimegyünk a Turihasadékba. Reggel indultunk egy nagy lapos szekérral s amíg lehetett, szekérral mentünk, amikor már annyira keskeny lett az út, hogy a szekér nem birt tovább menni, leszállítottunk és gyalog mentünk tovább. Ez nem olyan nagy, mint a Torda-hasadék, de sokkal vadregényesebb, mert nincsenek útjai készítve, hanem szikláról sziklára mászva értünk el egy malomhoz. A malom közelében van egy forrás, amelyik arról nevezetes, hogy nyáron olyan hideg, mint a jég, télen meg olyan meleg, hogy körülötte zöld marad minden. Ide letelepedtünk és nekifogtunk zsványpecsenyét sütni. Elmondhatjuk, hogy még itthon sem esett volna olyan jól, mint ott a szabadban. Ebéd után összejártuk az egész hasadékot, némely helyt úgy másztunk, mint a vadkecské. Alattunk a mélység, mellettünk meg a magas sziklafal. Uzsonna után haza indultunk, vígan voltunk, egész hazáig énekeltünk, észre sem vettük és már a városban voltunk.

Ez volt az idén az utolsó kirándulásunk, mert már itt van az új iskolai év és mi testben és lélekben felfrissülve megkezdjük a tanulást.

(Torda, 1928. dec. 6.)

Nagyapónak kezét csókolják a
Korrig gyerekek.

Kedves Elek Nagyapó!

Nagyapó buzdítására én is leírom, hogyan töltöttem a nyarat. Eleinte itthon voltam és sokszor voltam kirándulni barátaimmal. Később pedig mama el akart vinni Szerbiába. Fel is ültünk a vonatra hajnali 4 órakor és két órakor már Déván voltunk. Én csodálkoztam mindenben, mert nem láttam még nagyobb várost, mint Petrozsény. Különösen tetszett nekem az állomás, egy templom és a sok szaladó autó. Megesodáltam az utakat, mert még ott is virágok voltak. Láttam a várat is a Marossal. Másnap hazajöttünk és én játszottam. Járkáltam az erdőben és sokat fűrödtem a Zsilben. A jövő héten megyek iskolába.

Vulkán, 1927. szept. 7.

Kezeit csókolja:
Horváth Laci
III. oszt. tan.

Kedves Nagyapó!

A tanítás végétével, június hóban még otthon voltunk, de közben kirándultunk vasárnaponként Fűspök vagy Félix fürdőbe. Juliusban én Kolozs-

várra utaztam a nagybátyámékhoz, ahol nagyon jól éreztem magam. Kolozsvárról átrándultunk Kolozs gyógyfürdőre, ahol nagyon jól mulattunk. A víz ottan nagyon sós, hogyha türdeni mentünk nem lehetett a vízben sokáig maradni. Ott volt az ugynevezett Dörgő, amely egy nagy szakadék. Régebben ott sóbánya volt, de beomlott és számos bányász ott lelte halálát. A helyén most víz van, vagy 200 méter mély. Julius 15-én haza jöttem. Itthon mindennap jártunk a Strandra. Kolozsváron voltam mindenütt, láttam a gyönyörű Mátyás király templomát és szobrát. Voltam a Botanikus kertben, ahol a mezei virágoktól a szoba növényekig minden virág volt. Olyan, mint egy Paradicsom. En már jól tudok uszni. Vagy tiszser egymásután a váradi uszodát keresztül uszom. Az iskolabizonyítványom jó volt, amiért apukától gyönyörű kottákat kaptam. A zongora bizonyítványom tiszta tízes volt. Nagyapónak is írtam a vakációban már egyszer. Ezzel bevégzem a beszámolást.

(Nagyvárad.)

Horváth Ilonka.

Edes jó nagyapó!

Mivel a multkori levelemben azt írtam, hogy be fogok számolni a nyári vakációról, hát mostan be is vártam az ígéretemet. A vizsga után kimentünk az egész család az erdőbe és ott voltunk egy hétig. Itten volt még Maros-Vásárhelyről egy unoka testvérem is és együtt egész nap a hegyeken mászkáltunk. Nagyon sok eper volt a hegyeken és sokszor olyan magasra másztunk fel, hogy még mi is megijedtünk, hogy eltévedünk. Délkor péraig felkerekedtünk és az ebédet a kezünkbe véve gyalogoltunk addig, amíg elfáradtunk, akkor letelepedtünk egy helyre s ottan megebédeltünk. Képzelteti nagyapóka, hogy milyen fölségesen esett ott az ebéd. Volt ottan még hinta és tornata is, szóval, nagyon jól telt ottan. De egyszer egy nap nagyon rossz idő volt. A kis patakocska, amely esendesen szokott ott folydogálni, nagy sárga folyóvá lett és nagy fákat hozott magával, amelyeket a vihar tépett ki. Azután egy pár hét múlva lementem Maros-Tévízre egy nagynénimhez, aki már 12-éve is nagyon hívott, hogy menjek le hozzá. Ottan három napig voltam, fűrödtem a Bánfiban is. Azt még elfelejtettem megírni, hogy mielőtt az erdőbe mentünk, azelőtt én, a nővérem és a vásárhelyi unokatestvérem voltunk Ditróban egy tornaünnepélyen. Nagyon szépen tornáztak a polgáristák, adták elő több szindarabot, volt szavaiás és hat lány eltáncolta a magyar szót. Aztán voltam Salamáson, Várhegyen, Galgócáson. Salamáson terveztük, hogy csinálunk színházat, de csak egy hétig voltam ott, haza kellett jöjjek, mert anyuka és apuka életemek fürdőre Cigány-Szentgyörgyre és csak a nővérem, én, az öcsém és a cseléd maradtunk itthon. De már lejezem is be a beszámolóm, mert nincs már mit írjak. Megkezdődött a tanítás és a tanulás.

Kezét csókolja:

SMIL GIZI.

(Gyergyószentmiklós, 1927. okt. 4.)

NYUSZI

TAVASZI MESE

IRTA VAJDA, ISIVAN

A Husvétii Nyul nehézkesen emelkedett fel ültéből és a kör közepére bicegett, ahol fenyőgalyból és lágy mohából készített ülőhely várt reá. Ott letelepedett, ünnepélyes tekintetét végigfuttatta hegyezett fülu hallgatóságán, még köhintett egyet-kettőt és hozzáfogott az elbeszéléshez:

— Ugy volt, hogy amikor a jó Isten befejezte a teremtés nehéz munkáját, megpihent egy kissé s azután minden élőlénynek kijelölte a maga helyét. A sas a magas bércek ormát foglalta el, az oroszlánnak a sivatagot jelölte ki az Ur: a nyulak a dimbes-dombos zöld mezőt kepták tanyául, míg a halak mélyvízű folyókban találtak menedékre.

— Ámde, egy kis idő múlva úgy látta a jó Isten, hogy egyik-másik elhagyja a lakóhelyét s másképen él, cselekszik, mint ahogy meghagyta neki. Irgalmas jóságában azonban nem gerjedt haragra, hanem megcsóválta fejét és így szólt magában: Bizonyosan nem hallgatták meg jól parancsomat! Összehívta tehát a föld valamennyi élőlényét és mikor mindnyájan összegyülekeztek szép sorjában ismét elmondotta mindegyiknek, hogy mi a kötelessége. Azután kegyelemben elbocsátotta őket s mindegyik lakhelyére tért.

Beállt a tél és erdőt, mezőt vastag hólepel borította.

— Történt egyszer, hogy egy csapat nyul meg egy tyuksereg, amint az uton hazafelé haladtak, találkoztak egymással. Mindig egy uton jártak hazafelé, mert hát mindkét nemzetségnek az ember háza körül volt a lakása. Előbb szóltanul megdegéltek egymás mellett, később azonban szóba elegyedtek. A két csapat vezére kezdte a beszélgetést: egy hatalmas, tarkatollu, verestaréjú kakas, meg a nyulfejedelem: pompás, jólfejlett fickó, a legerősebb nyul az egész nyulnemzet-ségben.

— Kikeriki! — köszönt a kakas, — adj Isten! Hej, szomorú idők járnak ránk mostanában. Tyukjaim lassacskán még tojni is elfelejtenek, sohasem süt ránk a nap és még csak egy kis magocskát sem találunk sehol. A gonosz ember pedig haragszik reánk emiatt, s mert éhes, sorban felfal bennünket!

— Szégyen, gyalázat! — dördült fel a nyulfejedelem — s még az ember nevez bennünket „állatnak”! — Mert bizony, mi is sokat szenvedünk tőlük. Hisz' tudod, Kakas koma, nekünk is az életünkre törnek, hogy megsüssenek és felfaljanak!

— Nagy nyomorúság, bizony! — sóhajtott a

kakas, — s bánatában még a taréja is megremegett. — Tudom, nektek sem megy jobban a sorotok. De legalább a kicsinyeiteket kiméli az ember. Tőlünk azonban már a tojásainkat is elrabolják, melyekben még szunnyad az ifju élet! Megfőzi és megeszi és még azt hiszi, semmi rosszat sem cselekedett ezzel! Istennek sötét teremtménye! És ha még hálás volna érte? Dehogy! Mint mondtam, ha tyukjaim nem tojnak neki eleget, még haragszik is érte és mindjárt az életünkre tör! Valamiképen meg kellene értetni vele, hogy ne csak táplálékát lássa a tojásban; mellyel falánk éhségét csillapíthatja, hanem mást, ami több, ami értékesebb!

— Hát nem tudja az ember, hogy ébredező élet van a tojás héjában? — kérdezte csodálkozva a nyulfejedelem.

— Dehogy nem! — erősítette a kakas, — nagyon is tudja, de mohóságában ügyet sem vet reá. Figyelmeztetni kellene az embereket erre, akkor tán jobban megbecsülnék. De hogyan? Nem értik a nyelvünket, mi sem az övéket, s így csak hiába pusztítanak bennünket. Pedig mennyivel több eszük van, mint nekünk!

Erre a nyulak között megszólalt egy vén nyulanyó:

— Én tudom, mit kellene tenni! Hallgassatok meg! Minden esztendőben, amikor elmúlik feletünk a tél, a nap ismét melegebben süt és újra zöld színben virul minden, ünnepet ülnek az emberek. Holdtölte után következő vasárnapra esik ez az ünnep. Az ember husvétnak hívja, hogy miért, máig sem sikerült kitudnom. De a múlt évben meglestem ezt az ünnepet. Az emberek ott hagyják házaikat, kimennek az erdőre, a mezőre, ujjonganak, örülnek. Unneplik az újjáéledt erdőt, a zöldelő mezőt, sok szó esik ilyenkor mindenség megújulásáról. Ugy hiszem, a Tavasz felébredésére gondolnak, és a Tél mulására; a téli álmából feltámadó földre, az apró virágra, mely kidugja fejét az olvadozó hótakaró alól... Ekkor, a megújulás ünnepén tojással kellene megajándékozni az embereket... Tojással, melyben szintén ott szunnyad a kicsirázó élet... Az ember okos, bizonyára megéri majd, mit akartok neki ajándékokkal mondani: becsülnie és szeretnie kell a tojást is, ép úgy, mint a fakadó rügyet, a felső bimbót, mert az is új életet rejt magában!

— Jó az ötleted, Nyulanyó, — helyeselt egy

szürketollu vén tyukanyó, — de megfedkezte róla, hogy nem volna értelme tojást, tyuktojást vinni ajándékba az embereknek, hisz' ugy is a magukénak hiszik mindet! Az olyan ajándéknak pedig, amelyet amogy is, minden ajándékozás nélkül megkap az ember, bizonyára nem is örülne..

— Okosan beszél, Tyukanyó! — vágott közbe a nyulfejedelem. — De én ennél még jobbat mondok! Igenis, tojást vigyetek ajándékba az embereknek, de olyan tojást, melynek színét előbb megváltoztattátok! Fessétek be a tojásokat szép tarkára, hogy piros, kék, zöld színben ragyogjon és öröme teljék benne annak, aki kapja. S ne magatok vigyétek, hanem küldjétek el valakivel, aki ügyesen eljuttatja nekik. Csodálkozni fog majd rajta és kíváncsivá lesz, honnan kerül elő ez a

sok tarka holmi: gondolkozni fog rajta és végül rájön arra, amire meg akartátok tanítani! Ezzel aztán el is értétek a célotokat!

— Nagyszerű! Kikeriki! — kurjantott örömeben a Vezérkakas, s taraja vérvörös lett az örömtől, — ti pedig, nyulkomák, ti lesztek a küldöttjeink. Minden tavasszal elvisszük nektek a tojást, ti pedig befestitek szép, ragyogó tarkára és elviszitek az embereknek. Ha pedig megtudják, hogy ti vagytok a husvétai ajándékhozók, legalább titeket is jobban fognak szeretni, mint eddig.

— Ez aztán mindnyájunkon segíteni fog! — erősítette meg a szerződést a Nyulfejedelem.

Ebben aztán megegyeztek s a nyulak is, meg a tyukok is szépen hazatértek.

(Folyt. köv.)

A d e n e v é r

Irtá: CSATKAI JÓZSEF.

Valamikor, réges-régen, vagy talán még annál is régebben, élt egy ember meg egy asszony. Ha elárulom, hogy Ádám s Éva volt a nevük, bizonyára kitaláljátok, hogy az első emberpár voltak ők. A paradicsomot már el kellett hagyniok, de mivel még a házuk nem volt készen, barlangban húzódtak meg éjszakára. Aludtak és álmukban a paradicsom örömeit élvezték. Egyszerre csak hanges sikoltozásra ébred Ádám. Éva sikoltzott.

— Jajj, az ördög cibálja a hajamat! Jajj, nem engedi el! Éles karmait a fejembe szurja, jajj!

Ádám nem vesztette el a fejét, hanem karon ragadta Évát és kivonszolta a barlang elé, ahol a holdfény megvilágította a rejtélyes esetet. Éva hajába egy denevér akadt s minél inkább akart

szabadulni, annál jobban bebogozta magát Éva kócos hajába. De mivel Ádám sem ismerte a kis szörnyeteget, ő is megijedt és Éva hajából lemetszett egy csomót, hogy hamarabb megszabadítsa támadójától amely aztán boldog suhogással repült tova. Ezt az emlékezetes kalandot nem feledték el soha s elmondták minden ismerősüknek. Az öregek elmondták a fiataloknak s így nemzedékről nemzedékre szállott a rettenetes legenda emléke, mely szerint a denevér az ördög cselédje s akkor boldog, ha az asszonynép haját cibálhatja. Gyülvölték is a denevért, féltek is tőle. S ha lehetett, meg is ölték.

Sok-sok ezer év múlva élt egy Mihály nevű gazda. Ennek a Mihály nevű gazdának pedig volt

egy Miska nevű fia. Miskának igen különös tulajdonsága volt. Ha elmondtak neki valami olyat, ami kissé különösnek tűnt fel, első hallásra nem hitte el. Ha nem is mondta rá azonnal, hogy „nem hiszem”, de a szeme, szája úgy nézett, mint aki kételkedik. Ilyen kételkedő arccal nézte, hallgatta, amikor tollfosztó asszonyok a denevér boszorkányos rémtetteit mesélték. Miska nem szólt semmit, hanem éjjel, amikor mindenki aludt már, felkelt. Egy kis lámpást gyújtott meg s azzal ment ki a kertbe, ott fára mászott és figyelte a denevéreket. Az éjjeli bogarak és lepkék hamar a lámpafény köré gyülekeztek s mintha bálványistenük volna, mámoros táncban röpködtek körülötte. Egykettőre ott termett egy denevér és sorra bekapta a rovarokat — csak úgy röptében. Nemsokára jött még néhány denevér, mintha csak tudták volna, hogy a lámpa bűverejével annyi rovarral csal oda, hogy jut vacsora mindenkinek bőven. Egy gyönyörű érett barack is volt a fán, de ahhoz egyik denevér sem nyúlt hozzá.

Miska hazament, lefeküdt. Másnap reggel mondja az apjának: — Édes apám, tudja-e, hogy mit eszik a denevér?

— Tudom hát, — felelt Mihály gazda — hogyan tudnám, mikor mindenki tudja. Gyümölcsöt eszik, meg a marha vérit szija, hogy ott vesznek mind, ahol van.

— Nahát, apám, nem jól tudja, mert bogarakat eszik a denevér. — Így van, akár hiszi, akár nem.

— Már pedig ilyen bolondokat ne beszélj, fiam, mert elveszem a pipaszárat és megtáncolatom a hátadon.

Miska ismét elhallgatott és a kamrájuk felé sietett. Pár perc múlva ismét jön, az apjához, de ezúttal hoz egy eleven denevért. A kamra gerendái közül húzta ki.

— Denevért fogtál, fiam? Csapd agyon s vedd a szemétdombra.

— Nem úgy, apám! Jöjjön be velem a konyhába s nézze meg ott, hogy milyen ételt fogad el a szegény állat.

Miska a gyűlölt vendéget letette az asztalra s barackot, cseresznyét rakott eléje. — No egyél, barátom, ha éhes vagy.

Bizony a denevér nem evett egy falatot sem. Nagyon nevet Mihály gazda:

— Hogy is kívánhatod, hogy egyék, hiszen úgy még van ijedve szegény, mert hirtelen megzavartad az álmát! Ámde Miska közben néhány legyét fogott, s a denevér elé vetette őket. A denevér se kérte magát: sorra bekapta a pecsenyét, mintha álmosága is megszűnt volna.

— No, mit szól ehhez, apám?

Mihály gazda zavarban volt, ez a kísérlet meglepte, de kételyeit nem oszlatta el teljesen.

— De honnan tudtad te, hogy bogarat eszik s nem gyümölcsöt?

— Erre Miska pontosan elmondta, hogy milyen megfigyeléseket tett az elmúlt éjjel. Mihály gazda nem szólt semmit, elgondolkodva ment át a szomszédba a bíróhoz. A bírónál megbeszélte, hogy az éjjel ők ketten is meglesik a denevéreket, de csak titokban. A bíró annyira gyűlölte a denevéreket, hogy néhányat megfigyelés nélkül agyoncsapott. Később Mihály gazdával ő is láthatta, hogy a denevérek mint kapkodják a repülő rovarokat. A bíró szégyelte most már, hogy néhányat megölt és reggel azt mondták Miskának, hogy úgy látták, néhány denevér gyümölcsöt is evett s azokat csapták agyon. Miska kételkedő arcot vágott, kiment a kertbe, összeszedte a megdöglött denevéreket s hívta az apját és a bírót, hogy jöjjenek a kamarába. Ott felvágta a denevérek gyomrát s megvizsgálták, hogy mégis nem tévedett-e a bíró. Amint sorra felvágták a denevérek gyomrát, látták, hogy csupa bogárral, szárnyal, testtel volt tele, gyümölcsnek nyoma sem volt.

— Ezt már mégse hittem volna! — csóválta a fejét a bíró. Rögtön megparancsolta a kisbírónak, minden gazda jöjjön el ebéd után a községházára. A tanítót is elhívatta.

Amikor mind összegyűltek, így szólt hozzájuk:

— Kedves gazdatársaim! A napokban egy csunya igazságtalanságot fedeztünk fel. A denevért ördögös, gonosz állatnak ismertük eddig. De most Miska barátunk megfigyeléseiből megtudtuk, hogy nemcsak ártalmatlan állat, hanem a bogarak és lepkék pusztításával nagy hasznot is hajt nekünk. A denevért gonosz állatnak tartani babona. Már pedig minden babona hazugság és igazságtalanság. Ne bántsátok többé a denevéreket, hanem mondjátok el mindenfelé, mindenkinek, amit most nektek elmondtam. Tanító ur, kigyelmed is tanítsa meg a gyerekeket arra, hogy a denevért ne gyűlöljék, hanem szeressék. S ha a denevér évszázadokon át egy csuf babona áldozata volt, irtsuk ki most a babonát, hogy a denevér is elfoglalhassa méltó helyét az emberiség jótévőinek sorában.

Az igazság pedig gyorsan elterjedt mindenhol, ahol emberek laktak s a letűnt babonára ma már a gyerekek is csak mosolyogva emlékeznek.

(Szombathely.)

A soknevű királyfi

Apró unokáinak meséli: ELEK NAGYAPÓ.

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhétországon túl, az operenciás tengeren innét, volt egy királyfi. Szép ügyibevaló legény volt ez a királyfi, megakadt a szem rajta, az is volt, amit a tejbe aprítson (meghiszem azt, hogy volt!), de miért s miért nem, a jó Isten tudja, én nem: a szomszéd ország királya nem adta neki a leányát, pedig az, úgy láttam, mint ma, igaz hajlandóságot mutatott a királyfihoz.

Hej, megszégyci magát a királyfi erősen, nem is mert hazamenni az országába, ottmaradt a királykisasszony országában, szállást vett a város végén egy vendégfogadóban s onnét négy álló héttig ki sem mozdult. Gondolkozott éjjel-nappal, törte a fejét, mit csináljon: szeretie volna visszafizetni a királynak a csufságot. Egyszer aztán mit gondolt, mit nem, felöltözött borbélylegénynek s ment egyenest a király palotája elé. Be akar menni az első kapun, de a kapus megállítja:

- Hé, atyafi, megállj! Hogy hívnak?
- Engem Pálinkának, felelt a királyfi.
- Ej, ilyen-olyan adta, eltakarodj innét, —

mordult rá a kapus. Elődalog a királyfi, megy a második kapuhoz, ott is megállítja a kapus:

- Mit akarsz? Hogy hívnak?
- Ilyesvalaminek, — felelt a királyfi.
- No még ilyesvalami nevet sem hallottam,

— mondotta a kapus. — Jó lesz, ha elkotródol, mert látom, hogy nem jóban jársz.

Elkotródik a királyfi, de a harmadik kapunál is szerencsét próbál. Kérdi a kapus:

- Hogy hívnak?
- Engem Négyhételőtt-nek!

— No, — mondta a kapus, ilyesvalami nevet sem ezelőtt nem hallottam, sem ezután nem hallok többet, — mit akarsz? Mi a mesterséged?

— Borbélylegény vagyok. Szeretném megberevtálni a királyt. Tudom, hogy úgy még senki meg nem beretválta. Megemelegetné halála napjáig.

— Hát, ha olyan híres borbély vagy, akkor csak eredd be Isten hírével, jó kenyered lesz a királynál.

Bemegy a királyfi, de nem ment egyenest a királyhoz, hanem először befordult a konyhára. Kérdi a szakácsné:

- Kit keres maga, lelkem? Mi a neve?
- Macska az én nevem, kincsem szakácsné.
- Ó, hogy a macska rugja meg, de különös neve van.
- Itthon van-e a királykisasszony?

— Itthon biz' a lelkem, ki sem mozdul a szobájából, sir éjjel, nappal.

- Úgyan mért sir?

— Mert nem adták ahhoz a királyfihoz, aki itt járt négy hét előtt.

— No, én éppen attól a királyfitól jövök. Levelet hoztam a királykisasszonynak. Tudom, megvigasztalódik, ha elolvassa.

- Csak vigye, lelkem, vigye.

Megmutatta, hogy merre menjen, de a királyfi visszafordult az ajtóból:

— Hallja, kincsem szakácsné, mi lesz vacsorára? Majd visszajövök.

— Turós rétes, lelkem. Csak jöjjön, jó szívvel várom.

Azzal elment a királyfi, keresztül sompolygott vagy huszonnégy szobán, úgy talált a királykisasszony szobájára. Hát csakugyan igaza volt a szakácsnének, most is sirt a királykisasszony, vörös volt a szeme a sirástól.

— Jó napot, szomorú királykisasszony, — köszönt a királyfi.

Megijed a királykisasszony, nagyot sikolt:

- Jaj, ki vagy, mit akarsz?

— Turós rétes a nevem, felséges királykisasszony, meg ne ijedjen tőlem.

— Turós rétes! No még ilyen nevet sem ettem világeletemben, — mondta a királykisasszony s olyan lelkéből kacagott, hogy csengett belé a palota.

— Hát mért jöttél, Turós rétes? — kérdezte a királykisasszony, amikor jól kikacagta magát.

— Nézz meg jól, királykisasszony, nem ismeresz meg?

Hej, de még csak most sikoltott nagyot a királykisasszony!

— Jaj, hogy mertél ide jönni? Vége az életednek s az enyémnek is, ha megtudja az apám!

No, de mit csináljon? Nem volt szive, hogy elkergeesse a királyfit, ottmaradt az estig, beszélgettek édesen, kedvesen s tanakodtak, hogy s mint lehetne a király szivét megfordítani.

Este aztán elbucszott a királyfi, ott hált a konyhán, de sem neki, sem a királykisasszonynak egész éjjel nem jött álom a szemére. Reggel megy be a királyné a leányához, látja, hogy milyen halovány az arca, összecsapja a kezét:

- Jaj, lelkem leányom, mi bajod esett?

Mondta a királykisasszony:

— Nem esett nekem semmi bajom, édesanyám, csak nem tudtam aludni a — turós rétes miatt.

Ezalatt a királyfi bement a királyhoz s ajánlotta magát, hogy csak fogadja fel udvari borbélynak, mert ő úgy beretvál, ahogy még borbély nem beretvál, amióta a világ — világ.

- Hogy hívnak? — kérdezte a király.

— Ilyesvalami-nek, — felelt a királyfi!

— No, Ilyesvalami, hát nyird le a hajamat s

beretválj meg. Ha megtetszik a munkád, uri dolgod lesz az én udvaromban.

Leül a király, a királyfi meg hajnyírásnak lát, de csak féloldalt vágta le a haját s beretválni is csak féloldalt beretválta meg. Aztán se szó, se beszéd, lecsapta az ollót meg a beretvát, kiugrott az ajtón. Felszökik a király, szalad a tükörnek, nézi magát s nagyot ordít. Szörnyű éktelen volt a feje.

— Megállj, gazember, megállj! — ordított a király s szaladt szobáról szobára. Először is a leányával találkozott.

— Nem láttad Ilyesvalamit?

— Jaj, nem láttam én semmit, nem is látok a szememmel, egész éjjel nem tudtam aludni Turós rétes miatt.

Szalad a király a konyhára.

— Nem láttad Ilyesvalamit?

— Nem láttam, felséges királyom, de Macska éppen most szaladott el.

— Megbolondultak ezek? Mind félrebeszélnek!

Szalad le a harmadik kapushoz:

— Nem láttad Ilyesvalamit?

— Ilyesvalamit nem, de most futott erre Négy-hételőtt.

— Bolond! — ordított a király s nagyot ütött a kapusra.

Szalad a második kapushoz:

— Nem láttad Ilyesvalamit?

— Bizony láttam, felséges királyom, éppen most futott az első kapu felé.

— No, végre hallok okos beszédet is!

Szalad az első kapushoz. Az ott fetrengett a kapu előtt s nagyokat nyögött. A királyfi vágta földhöz, mert nem akarta kiereszteni.

— Láttad Ilyesvalamit?

— Nem láttam, felséges királyom.

— Hát mért fekszel a sárban?

— Mert a Pálinka leverte a lábamról.

— Ej, szedte-vedte gazembere, hát te annyi pálinkát iszol, hogy lever a lábadról?!

Cudarul elpáholta a kapust s visszaszaladt a palotába. Ott aztán lassanként kitudódott, hogy a királyfi volt az ármányos borbély. Na, mit tehetett a király. Gondolta, még erősebben csuffá teszi a királyfi, inkább neki adja a leányát. Egyszeribe üzentek, csak jöjjön bátorsággal, neki adják a királykisasszonyt. De jött is a királyfi mindjárt s még aznap megtartották a lakodalmat.

Holnap legyen vendégetek a soknevű királyfi.

(Kisbaczon.)

PÁSZTORTÜZ

ERDÉLY
LEGELTERJEDTEBB
KÉPES SZÉPIRODALMI FOLYÓIRATA
SZERKESZTIK: ÁPRILY LAJOS, GYALLAY
DOMOKOS, GYÖRGY LAJOS ÉS
REMÉNYIK SÁNDOR

Egy negyedévre belföldön 140, külföldön 160 L

KIADÓH VATAL:
CLUJ-KOLOZSVÁR, STR. BARON L. POP
No. 5.

Érjen hirdetési díjszabást és postavírnyit!

Ajándékkönyvek a Cimbora olvasóinak!

KEDVES OLVASÓINK!

Most, hogy immár rövidesen beköszönt a husvét s eljön a husvétai ajándékok ideje, mielőtt az iskolai szünetet kikapnátok, itt az alkalom, hogy kedves lapotoknak egy nagy szolgálatot tegyetek.

Mondjátok el pajtásaitoknak, hogy milyen sok örömet találtak Elek nagyapó lapjában, a Cimboraiban és mondjátok meg nekik, hogy nem kérhetnek és nem kaphatnak szebb és jobb husvétai ajándékot, mintha szüleikkel megrendelték a Cimbora-t. Kérjétek meg tehát pajtásaitokat, hogy lépjenek be Elek nagyapó unokáinak táborába és figyelmeztessétek őket arra is, hogy kívánatra bárkinek díjtalanul küldünk mutatványszámot, hogy lapunkkal. — ha még nem ismerné. — megismerkedjék.

A Cimbora kiadóhivatala ezért a hasznos munkáért meg is jutalmaz benneteket, mert aki lapunknak akár csak egy előfizetőt,

ELEK NAGYAPÓ EGY POMPÁS KÖNYVET kapja ajándékba. Azonkívül pedig a lap hasábjain meg fogunk emlékezni azokról, akik azzal is tanubizonyosságát adták Elek nagyapó és a Cimbora iránti szeretetüknek, hogy lapunk részére előfizetőt szereztek.

A z é s z a k i f é n y

— Wohl Stephanie után: —

Közli: K. BENDRE RÓZA.

Fönn, a föld legészakibb részén, ahol most jég-hegyek tornyosulnak ég felé s a hóval födött tenger felett örök éjszaka van, melynek sötétségét csak egy derengő fény enyhíti, — valamikor igen szép világ volt.

Virágzó városok és falvak terültek el rajta, amelyekben dologszerető, boldog emberek laktak. Árnyas erdők, virágzó rétek huzódtak az ezüstpatatok és hömpölygő folyók szélein; amelyek gyönyörű hullámos tóba ömlöttek mind.

Ennek a gyönyörű tónak a feneke gyöngyvirággal, klárisal volt benőve, habjain pedig lilomok és lótuszok ringatóztak. Ezek közé mélyen elrejtve állt egy csodás kristálypalota, melyben a legszebb hableány, az öreg Oceán legkisebb gyermeke lakott.

A hableány ajka körül búbajos mosoly játszott, szeme fénylően kék volt s aranyhaja szépségét szó el nem mondhatja.

A nap akkor még szépséges, fiatal ifju volt. Égi útja minden este a hableány birodalma fölött vezetett el. És az ifju nap a hableányt megszerette. A hullámoktól eltanult dalait arany hárfáján kísérte, búbajos hangon énekelte nappal a hableány a csodás tó partján. Ilyenkor meglátogatta őt a szél. Vele társalgott, amíg a Nap meg nem érkezett.

A szél idegen népekről, szokásokról, senki mástól nem hallható eseményekről mesélt neki, köréje hintve a messze földről magával hozott csodás illatokat.

A hableány a széltől kíváncsiságot, a Naptól szerelmet tanult és nótája csengő maradt, ő maga boldog volt.

— Ismered-e nővéredet, a világtenger királynőjét, aki gyöngypalotában lakik s ezer hableány a kísérete? — kérdezte egyszer az Oceán legkisebb leányát a szél.

— Nem ismerem, — felelt a nótásajku hableány — mert még kis gyermek voltam, amikor szép testvéremet nyugat felé vitték, hogy minden vizek királynője legyen.

— Hatalmas királynő a te nővéred. Karjaival átfonja a föld derekát, melyre nagy-nagy folyamokat bocsájt. A tengerek mind alattvalói. — A nap is jobban szereti őt, mint téged. Korábban keresi fel, tovább időzik nála, lángsugaraival hosszan tartja átölelve. Milyen hatalmas és milyen boldog is a te nővéred! — így beszélt a szél és ellibeggett.

A hableány szóval és szomorú, nagyon szomorú lett. Aranyhárfáját félre dobta és nem dalolt soha többet. Ifju szerelmese hiába kérte este, mondja el neki a nagy szomorúság okát, szégyelte

bevallani, hogy boldogság helyett a bűn költözött szívébe: — hatalmat, nagy hatalmat kíván...

De az ifju addig-addig kérte, míg zokogva beismerte, mire vágyik. A nap magasztos arcán mosoly jelent meg, aztán komoly, nagyon komoly maradt.

— Gyermek! — suttogá — szeretlek és te is szeretsz. Körülötted minden téged dicsér. Folyamaid termékenyítik birodalmad földjét; gazdálkodás, ipar és tudomány virágozik. Festék ecsetje örökíti meg szépséged, a költők mint jótékony tündért énekelnek meg, aki nem ismer hatalmat. nagyravágyást, csak békére, boldogságra vágyik.

A Nap elhallgatott. De a hableány szíve többé nem tudott megnyugodni s a Nap eltűnével ezüstsípjába fujt.

Erre a varázshangra alattvaló folyói és partjai elküldték hozzá tündéereiket, akikhez a hableány így beszélt:

— Híveim! Évezredek óta játékokkal töltve idejüket pihennek e tartomány vizei. Ennek vége! Eljött a nap, melyen meg kell mutatnotok, hogy ti is gyermekei vagytok a nagy Oceánnak, a hatalmas hódítónak. Csak akarnotok kell és titek az uralom minden vizek felett. — Törjétek szét minden gátat, zuzzatok össze mindent, mi utatokat állja, horítsátok el a viruló földet az én dicsőségemre! Előre!

A tündérek engedelmessé váltak. Királynőjük parancsszavára egy világrész merült el zugó habok alá.

A királyi hableány ekkor szünetet parancsolt tündéereinek, ő maga pedig smaragd-köntösbe öltözött. Aranyhajára gyémántkoronát tett és kormánypalcát fogva a kezébe, gyémánt trónusára ült s kevély büszkeséggel várta a Napot.

És a nap már közeledett. Sugártekinete kereste a nótásajku hableányt a sziklaparton, hogy biborcsókját rálehelje. De csak víz volt a sziklaparton. Víz fődte a békés hajlékokat, melyekben tegnap még gyermekcacagás s az anyák altató dala szólt. Eltűntek a dolgozó munkások műhelyei és semmivé váltak a művészetek, a tudomány hajlékai.

Iszonyattal nézte a pusztulást a Nap és amikor meglátta az egykori hableányt, aki most könnyörtelen göggel a trónon ült, megátkozta őt.

— Átkozott légy, te, ki millióknak sirját ástad; ki egy nagyravágyó gondolatért milliók boldogságát feláldoztad. Eddig szerettelek, de most elfordulok tőled, nem látsz viszont többé soha. — Az éj boritson fekete leplébe. Sötétben uralkodjál a végtelen vizeken, melyeknek habjai olyan

merevek, hidegek legyenek, amilyen a szived. Királynő légy — egy halott világ fölött!

A nap eltűnt, de szavára megfagytak a habok s a hullámok jégsziklákká váltak.

A hableány szive jéggé dermedve megrepedt s a halott ország királynője halva rogyott össze. Másnap csak a szél jajgatott a sir fölött és süvöltve szállt a Nap felé, hogy elmondja neki, mi történt kedvesével.

A Nap szive megbocsátott a halottnak. Elvált egy fényes sugarától, amelyet föl, északra küldött, hogy örök időközön át világítson meghalt kedvese sirja fölött.

(Hegyközüljak.)

Elek nagyapó üzeni.

A levél írás igen fontos szabálya: hol, melyik évben melyik hónap hányadik napján kelt a levél!

— *Serester Anna, Bodola.*

A beszámolóval az idén elkéstél, majd pótolod a következő vakációban. A kiadóhivatallal közöltem hogy melyik négy könyvet kívánjátok a 400 lej előfizetés ellenében. — *Haurik Magda, Kolozs.* Nem sajnálod, hogy nem mentél vissza az iskolába, mert ha visszamégy, nem ismertél volna meg engemet. Ez egy kissé különösen hangzik, de jól esik. Leveled és versed, mely határozott tehetségre vall, amellet tanuskodik, hogy igyekszel pótolni az iskolát; egyetlen barátod van: a jó könyv. Versed (Mióta nem vagyok diák) sorra kerül, ugyszintén a Magdával együtt szerkesztett számrejtvény is. — *Pappszász Katuska, Csokaly, Bihar-megye.* Oly szépen irsz s ugy a szivedből fakad minden szavad, hogy kérés nélkül is szivemre ölelek. Szeretettel várom további leveleidet s kérlek, tolmácsolj viszontüdvözetemet apukádnak. — *Horoáth Zsigi, Nagyenyed.* Irtam a kiadóhátsónak, hogy pótolja a 3. számot. — *Strubert Miklós, Nagyszentmiklós.* Örvendek, hogy a könyveket nemcsak megkaptad, de szépnek is találtad. Leveledben nem találtam hibát, bár nem tanultál magyarul, csak románul és németül. Ezért igazán dicséretet érdemelsz. — *Hanvay Erzsike, Csiz.* Látod, látod, csak szorgalmasan kell levelezned s megessik, hogy egy számban két üzenetet is kapsz. Valóban, kár, hogy oly hamar véget ért a Bagoly naplója. Általános tetszést aratott. A könyveid szaporodásának igen örvendek s remélem, eddig megkaptad az Édes apám falujában és a Bujdosó bábukát is. — *Fritsch Ferenc, Kolozsvar.* Szivemből sajnállak, édes fiam, hogy elvágtad mindakét hüvelykujjadat s amiatt nem irtál oly sokáig. De ha nem történt volna ez a baleset, akkor sem tudnék haragudni rád, mert tudom, hogy szeretettel gondolsz réám. — *Huszár Mónika, Apalina.* A postabélyegzőből sillabizáltam ki, hol kelt a leveled.

Következő leveledben ird meg a magyar nevével. Ha a sok nyelv mellett zongorát is tanulsz, nem sok időd juthat a levelírásra, de azért csak irj levelet is: ez hozzátartozik a tanuláshoz. Majd számolj be: tetszett-e a négy könyv. — *Kiss Ferenc, Csikszentdomokos.* A vers nagyoknak való. — *Jolabovits Margit és Dezső, Homoródalmás.* Amint látom, szerettek olvasni s olvastok is jó könyveket, tehát nem unatkozhattok. Hogy mikor pihenek? Voltaképpen a Faimali meg a reggeli órákban, mert rendszeren éjfélig olvasok: enélkül nem jön szememre álom. Szóval, amint láthatjátok: nem unatkozom. Rejtvényetekre sor kerül. — *Markovits Nelli, Nagyvárad.* Nem is tudod, hogyan köszönjed meg azt a három gyönyörű könyvet. Megköszönted azzal, hogy gyönyörűnek találtad azokat. — *Fodor Gábor, Arad.* Minden leveledre válaszoltam s már olvashattál is egy-két üzenetet. Most már fölösleges Pestre írnod, mert mire ezt az üzenetet olvasod, otthon leszek. A ceruzával való levélírást én nem tartom tiszteltlenségnek (sokan annak tartják!) inkább szükséges rossznak. Akkor írunk ceruzával, ha hirtelen kell írunk valamit s nincs toll és tinta kezünk ügyében. Annyi bizonyos, hogy a ceruzával való írás s annak olvasása nem használ a szemnek. Hát csak lehetőleg irj tollal s használj fekete tintát. — *Szili György, Arad.* Levelet is, nemcsak megfejtést! — *Magyary Gabriella, Koronka, Marostorda megye.* Boldog gyermek! Édesanyád fogja a kezdet, s ugy irsz nekem levelet. Majd ha nem lesz szükséged vezetésre, gondold hálával azokra a hetekre, hónapokra, amikor édesanyád fogta a kezdet. Mondanom se kell: rosszul esett volna, ha nem szólítasz nagyapónak. — *Szabó Károly, Koronka.* Sokat törted a fejedet s mégsem tudtad megfejtetni a keresztrejtvényt. Nem is könnyű annak a megfejtése, de elkövetkezik annak is az ideje, hogy meg tudod fejteni. Igy van ez mindennel: könnyebb dolgokról szép lassan átmegyünk a nehezebbekre. — *Fejes Béla, Pécska.* Levelet, levelet! — *Kovács Lacika és Adi, Érbogyoszló.* Róka Píróka levelének helyreigazításáért nem kaphattátok azt a könyvet, mert a pályázat eredményét akkor hirdetem ki, ha Isten haza vezérelt Kisbaczonba. Intézkedtem, hogy pótolják az 1. számot. Könnyen meglehet, hogy abból kiderül a titok. — *Benedek Ella és Zoltán, Nagyvárad.* Végre, megkaptad az üzenetet és sirtál a meghatottságtól. Ha lehetne, minden számban üzennék nektek, de akkor egy-egy számban alig lenne egyéb olvasnivaló. Bizony, akaratlanul is megszoxtattak a türelmességre. Ha te meg voltál hatva, engem is meghatott meleg szivre valló leveled, s meghatott az is, hogy Zoltán a Cimborában tanult meg olvasni magyarul s nekem szól az első magyar levele. Az előfizetők pontos címe a kiadóhátsónak könyvében van, közöld hát velem pontos címedet s majd teljesítem kívánságodat. — *Rajtók Gyula.* Hol maradt a helységed? A leveledben jelzett történetet mint-

Ha nem tudnád, közlöm veled, hogy a K. betű alatt Klapka név rejtőzik. Klapka tábornok, a 48-as szabadságharc komáromi hősének a fia, aki Angliában született és nevelkedett s angolul írta könyveit. — *Molnár Ferenc, Arad.* Örvendek az örömednek s szeretettel várom leveleidet. — *Gödényi László, Nagypárad.* Levelet, levelet! — *Viktor Ilona, Simeria.* Nem emlékszem, hogy tőled levelet kaptam volna. Ezuttal nem késtel a megfejtés beküldésével. Következő leveledben közöld velem Simeria magyar nevét. — *Senensib Olga és Ducí, Marosvásárhely.* A tiz címet továbbítottam ha olvastam volna. Nem Jerome K. Jerome írta? a kiadóháznak leveleddel együtt. Buzgólkodásodért külön dicséretet érdemelsz. — *Altmann Endre, Arad.* Magántanuló vagy, ötödik gimnazista. elhiszem, hogy van tanulnivalód bőven. Azt jól teszed, ha közbe-közbe rejtvényt szerkesztesz: szórakoztató és egyben elmeélesítő ez a foglalkozás. Hát csak küld be bátran a rejtvényeidet. — *Korunkó Gyula, Rostár, Csehszlovákia.* Megkaptam s válaszoltam is előző leveledre s jól esik olvasnom hálás szívre valló leveledet. A versed figyelemreméltó szárnypróbálgatás. — *Schiedl Annus, Nagyszében.* Igazad van: sietve válaszolok azoknak az unokáknak is, akik hosszú hallgatás után szólalnak meg. Miért, mit gondolsz? Azért, hogy levélírára buzdítsam őket. Mert nem hangsúlyozhatom eléggé, hogy mennyire fontos a levélírás. Eddig bizonytalannal kapod az újságot rendszeresen s megkaptad a reklamált számot is. — *Árpay Gábor és Klára, Ejnye.* Ejnye, mi történt veletek, hogy a kelteztést elfelejtettétek? A leveleteket továbbítottam a kiadóhivatalnak s megírtam, hogy igen szép könyvet küldjön. Klárika meggyógyulásának igen örvendek. — *Ós Józsi, Piski.* Szeretettel fogadlak unokáim seregébe s számon tartom ígéretedet: gyakran irsz levelet. Drága nagymamád halálán érzett bánatodban őszinte részt veszek. — *Székelly Ágnes, Arad.* Levelet, levelet! — *Szepessy Zoltán, Arad.* Igen örvendek, hogy a gyógyulás utján vagy s amiatt ne busulj, hogy egy-két évig otthon kell tanulnod. Adj hálát Istennek, hogy édes anyád nemcsak a legjobb ápolód, de egyben tanítód is: így nem maradsz el osztálytársaidtól. Rejtvényeidből válogatok. — *Waldmann Terike és Márta, Nagyszentmiklós.* Ha megkaptátok a karamellát, eddig bizonytalannal megkaptátok a négy könyvet is. Dehogy járok mindenfelé! Hiszen, ha szárnyam volna! A rejtvényeket írjátok újra a megfejtéssel. — *Kuthy Moci, Galánta, Csehszlovákia.* A címeiket továbbítottam a kiadóhivatalnak s eddig bizonytalannal megkaptad az ezért járó jutalomkönyvet. Buzgólkodásodért dicséret is jár a könyvön kívül. Ha a sok tanulás mellett zongorára is jársz, eléggé el vagy foglalva, de azért csak juttas időt a levélírára is, mert ez ép oly fontos, mint akármelyik tantárgy. —

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvétellel egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

A megfejtések beküldésének határideje a rejtvények megjelenését követő hónap 10-ik napja.

PÓTLÖREJTVENY.

Beküldte: *Kary Izabella.*

- iros
- ra
- ar
- rany
- rma
- álunk
- des

A kezdőbetűk Gyulai Pál egyik költeményének címét adják.

Előfizetési felhívás! Kérjük azokat az előfizetőinket, akiknek előfizetése lejárt, hogy az előfizetési díjat mialább küldjék be, mert a Cimborát, amely olvasóinak mindig főbb és főbb élvezetét, szórakozást nyújt, fennakadás nélkül csak így küldhessük tovább.

CIMBORA

KÉPES GYERMEKLAP

Szerkesztősége: Batani-Mici (Kisbaczon) u. p. Batani-Mari (Nagybaczon) jud. Treiscaune (Háromszék megye). E címre küldendők a Cimbora részére szánt kéziratok, az Elek nagyapóhoz írott levelek és rejtvénymegfejtések.

Kiadóhivatala: Stumare (Szatmár) Str. Petru Rares (Petőfi-ucca) 43. A kiadóhivatalhoz küldendők a Cimbora előfizetési bejelentései, díjai, könyvrendelések és mindennemű a lap küldését, megszüntetését célzó közlemény.

Előfizetési ára negyedévenként:

- Romániában: 100 lei
- Csehszlovákiában: 20 csehszlovák korona
- Magyarországon: 3 pengő
- Jugoszláviában: 50 dinár.

A Cimbora könyv- vásárlása

A 6. számunkban hirdetett könyveket a könyvkiadó sorozatokban már nem szállíthatja, miután azokból egyik-másik kötet közben teljesen kifogyott. Az egyes könyvek ára így persze, valamivel drágább; viszont az általunk megszabott árak még mindig igen lényegesen olcsóbbak annál, amit ezekért a pompás színes kötési, sokszínű címképpel ellátott könyvekért a könyvkereskedésben kérnek.

Kaphatók és azonnal szállíthatók a következő könyvek:

Benedek Elek: Öcsike levelei.
Benedek Elek: Öcsike újabb levelei.
Benedek Elek: Pajkos Peti huncutkái.
Benedek Elek: Pajkos Peti újabb huncutkái.
Gárdonyi Géza: Zöld erszény.
Gárdonyi Géza: Nevető könyv.
Gárdonyi Géza: Mindentudó Gergely bácsi I. könyve.
Gárdonyi Géza: Mindentudó Gergely bácsi II. könyve.
Tutsek Anna: Tréfás Mesék.
Tutsek Anna: Vidám Jankó.
Tutsek Anna: Világjáró Péter kalandjai.
Legszébb mesék.
Sztrókay Kálmán: A kis ezermester.
Kertész Mihály: Senki Tamás története.
Kötetenként 46 lei.

Andersen meséi I. II. III. IV. kötet.
Ali baba és a negyven rabló.
Benedek Elek: Állatok mesélnek.
Cooper: A méhivadász.
Cooper: A vadölő.
Defoe: Robinson.
Tutsek Anna: Judith.
Tutsek Anna: Régi emlékek.
Tutsek Anna: Ágnes története.
Kötetenként 60 lei.

A „Legjobb könyvek” két új kötete:
Kosáryné Réz Lola: Boszorkányvár.
Jókai Mór: A leaotungi emberek.
Kötetenként 27 lei.

A fenti árakban a postaköltség mindenütt bennfoglaltatik. A könyveket az összeg előzetes beküldése ellenében vagy utánvétellel szállítjuk; utóbbi esetben azonban az utánvételi díjat külön számítjuk fel. Nagyobb rendelésnél havi részletfizetési kedvezményt is adunk.

A CIMBORA kiadóhivatala.